

Niezaprzeczalnym walorem omawianej książki jest to, iż wyrasta ona nie tylko z dużego czytania autora, ale także z wielkiego doświadczenia. Tym samym jest ona podręcznikiem w najlepszym tego słowa znaczeniu. Pozwala bez obaw traktować kolejne

przykłady jako gotowe konspekty do pracy z grupą. Niedawne doświadczenie autora pracy gwarantuje, że proponowana metoda znajdzie odzew u uczestników spotkania oraz przekona ich do zamierzonego w metodzie przesłania.

Ks. Roman Pindel (PAT)

Biskup pasterz diecezji. Materiały z sympozjum „Biskup diecezjalny a duszpasterstwo i apostołstwo wiernych”, red. ks. Piotr Majer, Kraków 2003, Wydawnictwo Naukowe PAT, 142 strony

Instytut Prawa Kanonicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie z okazji dwudziestolecia promulgowania *Kodeksu Prawa Kanonicznego* tzw. *Kodeksu Jana Pawła II* zorganizował w dniu 26 marca 2003 roku sympozjum poświęcone roli biskupa ordynariusza w życiu diecezji. Jak podkreślił w „przedmowie” do wydania materiałów z sympozjum ks. kardynał Franciszek Macharski, sympozjum to nabrało szczególnego znaczenia w kontekście 750-lecia kanonizacji św. Stanisława – biskupa krakowskiego i męczennika, patrona ładu moralnego w naszej ojczyźnie.

Podczas sympozjum ks. Józef Krzywda w ramach wygłoszonego referatu zajął się naświetleniem zwierzchniej roli biskupa diecezjalnego w działalności duszpasterskiej w Kościele partykularnym. Autor referatu podkreślił zgodnie z soborowym *Dekretem o apostołstwie świeckich*, że pew-

ne czynności pastoralne, jak: głoszenie nauki chrześcijańskiej, uczestnictwo w niektórych czynnościach liturgicznych czy opieka duszpasterska, mogą i powinny być powierzane ludziom świeckim. Ten aspekt zagadnienia nie dość wyraźnie podkreślano w polskiej posoborowej myśli teologicznej z obawy przed niebezpieczeństwem „klerykalizacji” laikatu, czyli przed ryzykiem przejmowania przez świeckich funkcji zarezerwowanych dotychczas dla duchownych.

Ks. Józef Rapacz w swoim przedłożeniu uwzględnił kwestię relacji biskupa diecezjalnego do stowarzyszeń wiernych. Zaznaczył, że biskup w sposób szczególny winien popierać te stowarzyszenia, które przez kompetentną władzę kościelną zostały albo erygowane albo są przez nią zalecane. Z racji konieczności odczytywania ducha „znaków czasu” obowiązkiem biskupa diecezjalnego jest także popie-

ranie tych stowarzyszeń, które ze względu na okoliczności miejsca i czasu odgrywają szczególną rolę bądź to w życiu Kościoła powszechnego, bądź też partykularnego.

W jakimś sensie dopełnieniem wystąpienia ks. Józefa Krzywdy i ks. Józefa Rapacza był referat ks. Juliana Kałowskiego na temat władzy biskupa diecezjalnego nad instytucjami życia konsekrowanego, w kontekście prawnie zagwarantowanej autonomii tych instytucji. Soborowe i kodeksowe rozumienie autonomii – inaczej niż to było wcześniej w wypadku „egzempcji”, która wyjmowała pewne instytucje spod władzy biskupa – nie pozbawia biskupa diecezjalnego wpływu, i to nie tylko w sprawach duszpasterskich, na życie zakonne, ponieważ instytucje zakonne istnieją w Kościele i dla Kościoła, w związku z czym autonomia nie może oznaczać ich całkowitej eklezjalnej niezależności.

Bardzo aktualne problemy z zakresu duszpasterstwa i apostołatu społecznego podjęli w swych wystąpieniach: ks. Jan Maciej Dyduch i bp Sławoj Leszek Głódź. Pierwszy z nich mówił o trosce biskupa diecezjalnego o nauczanie i wychowanie w szkołach. Troska ta winna dotyczyć wszystkich poziomów szkolnictwa, począwszy od szkolnictwa podstawowego, a skończywszy na edukacji uniwersyteckiej. Chociaż biskup jest w pierwszym rzędzie odpowiedzialny za szkolnictwo katolickie, z racji pełnionej funkcji nauczycielskiej, winien zabiegać także o zapewnienie odpowiedniego poziomu dydaktyczno-wychowawczego w szkołach państwowych, samorządowych,

społecznych czy prywatnych. Jego rola w tym ostatnim względzie ma wprawdzie charakter głównie animujący ale zwłaszcza w czasach współczesnych jest niezwykle doniosła i potrzebna.

Bp Sławoj Leszek Głódź podjął w wygłoszonym referacie zagadnienie nadzoru biskupa diecezjalnego nad środkami społecznego przekazu. Nadzór ten dotyczy przede wszystkim mediów kościelnych i katolickich. Ale nie tylko. Zgodnie z wypowiedzią Jana Pawła II z 1 marca 2002 roku biskupi odpowiedzialni za dzieło ewangelizacji muszą szukać takich metod i sposobów działania, by głos Kościoła nie stał się marginesowy ani nie zamilkł na współczesnej arenie środków społecznego przekazu. Wiąże się to z zagwarantowaniem i wskazywaniem właściwego miejsca dla obecności chrześcijan także w mediach publicznych, samorządowych, społecznych czy prywatnych, w mediach zarówno centralnych, regionalnych, jak i lokalnych. Specjalnym zadaniem biskupów diecezjalnych w tym względzie jest ewangelizacja środowisk medialnych, by upowszechniona dziś „kultura medialna”, jaką tworzą: prasa, radio, telewizja, kinematografia czy Internet, nie zatraciła wrażliwości na wartości transcendentne. Prelegent przywołał w tym względzie znowu słowa Jana Pawła II podkreślające, że tam gdzie nie ma miejsca dla Chrystusa, nie ma też miejsca dla człowieka.

Wydawać by się mogło, że referat ks. Leszka Adamowicza, kończący sympozjum, a omawiający władzę biskupa diecezjalnego w odniesieniu do

majątku kościelnego, treściowo jakby odbiega od podejmowanej przez sympozjum problematyki duszpastersko-apostolskiej. Tak jest tylko pozornie. Duszpasterstwo i apostołat Kościoła, oprócz działania łaski Bożej, którą należy wymodlić, stosowania odpowiednich prawideł i reguł tzw. „pedagogii ewangelicznej”, których należy się wyuczyć, wymagają także często środków materialnych i odpowiedniej, zwykle kosztownej, „bazy technicznej”. Zwłaszcza we współczesnym świecie same tzw. „środki ubogie” już nie wystarczą do skutecznego oddziaływania Kościoła. Rozsądne gospodarowanie tymi środkami jest powinnością biskupa diecezjalnego. Winien on także czuwać, aby nie doszło do nadmiernego skoncentrowania uwagi, zwłaszcza duchowieństwa, na tychże środkach, w powierzonych jego pieczy części owczarni Chrystusowej, doprowadziłoby to gdyż do ewangelicznego antyświadectwa, nie można bowiem zgodnie z tym, co powiedział Chrystus, służyć równocześnie Bogu i mamonie (por. Łk. 16, 13).

Omawiana pozycja winna się znaleźć zarówno w rękach duszpaste-

rzy, jak i katolików świeckich, podejmujących apostołat wspólnotowy w Kościele. Napięcie, jakie niewątpliwie pojawia się często między urzędem hierarchicznym a charyzmatykami może i powinno mieć charakter twórczy, dynamizujący aktywność duszpastersko-apostolską i całe życie Kościoła, a nie destrukcyjny, rodzący nieporozumienia, wzajemne uprzedzenia, a niekiedy wręcz nowe podziały w Kościele. Aby tak się stało, konieczne jest jednak odczytanie przez wszystkich wiernych, zarówno duchownych jak i świeckich właściwego im miejsca i roli w Kościele. Działają oni z mandatu samego Chrystusa, otrzymanego na mocy właściwych sakramentów świętych (a nie z upoważnienia biskupa, jak to przed soborem często podkreślano), ale zawsze winni działać w apostołacie wspólnotowym, pod kierunkiem biskupa, odpowiedzialnego z racji sukcesji apostoelskiej i władzy jurysdykcyjnej, związanej z „władzą kluczy”, zarówno za „magisterium” (przepowiadanie słowa Bożego), jak i „ministerium” (przewodnictwo w posłudze pasterskiej).

Ks. Jan Wal (PAT)

Jean-Pierre Prévost, *„Apocalisse” Commento pastorale*,
Milano 1997, 192 strony

Książka zredagowana przez Jeana-Pierra Prévosta została opublikowana w roku 1997 we Włoszech. Jej autor

jest znanym biblistą, który w niniejszej pozycji pochyła się w swoich komentarzach nad pastoralnym wymiarem